

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 37. ANUL XVI.

Sabiu, in 9/21 Maiu 1868.

Provinciile din Monarchia pe un an
8 fl. era pe o jumatate de an 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tibi straine pe un an 12
pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se platesc pentru
intea ora cu 7. cr. sirul, pentru
a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a
treia repetita cu 3 1/2 cr. v. a.

Cuventarea

Escelentiei Sele Andreiu Baronu de Siagun'a, Metropolitulu Româniloru din Transilvania si Ungaria, rostita in siedinta a casei Magnatiloru dela 16 Maiu a. c.

Escelentia Vöstra, dle presiedinte! Mariti magnati! Poporul evreescu, dupa ce a fost suferitu stătea patimi si fu eliberatu a strigatu si a disu: Mil'a si adeverulu s'au intempinat, Dreptatea si pacea s'au sarutatu!

Mariti magnati! In astfelu de situatiune me afli si eu. Inaintea mea se afla unu proiectu de lege, carele regulăza si imbunatatesce, pre cale constitutiunala, afacerile bisericeii nostre in tote provincie, cari se tinu de corón'a S. Stefanu. Me rogu se fu escusatu, deca eu, in urm'a pusetiunei mele, fara de a me provoca la date istorice, mi permitu a observa, ca noi români, cari ne tinemu de biserica gr. orientala, in patria nostra propria, amu fostu tratati pana acum ca fii vitregi; insa multiamita lui Ddieu astaci potu sa dicu si eu, ca „mil'a si adeverulu infine se intempina si dreptatea si pacea se saruta“ (Aplause).

Purcediendu din acestu principiu, dechiaru in fata patriei intregi, ca eu me rogu Tatalui nostru, carele e in certari, ca sa binecuvinte pre Majestatea Sea, Domitoriulu si Regele nostru incoronatu, pentru gratia Sea, carele Preinaltu s'a induratu inca nainte cu patru ani a o documenta in fata asiá de gratiosu, fata cu noi Români gr. or., prin infiintarea Metropoliei. Pentru acest'a detorescu multiamita si recunoscintia si acest'a o exprimam si on case a deputatiloru precum si inaltei case a magnatiloru, de ore ce purcedu dela sperantia, ca si in l'a casa de susu va primu proiectulu casei deputatiloru. (eljen)

Lucrulu din cestiune are multe laturi (parti) si deca asi voi sa atingu fa care lature, atunci — acest'a o marturisescu inainte — asi deveni odiosu. (S'audim! S'audim!) Suntu inse unele puncte forte momentuose si esentiale, cari fara votemarea a insusi obiectului, si pentru aceea nu le potu tacea, pentru ca arunca lumina preste intregu. Deci trebuie sa le atingu aci. Dupa parerea mea, chiaru si lucrulu celu mai bunu, nu se arata lumii in lumina aceea incatu sa nu se afle in trena o parte umbrösa, pentru ca tote parerile depindu dela preceperea subiectiva.

Asia se intempla si cu parere ce privesce despartirea româniloru de serbi ca unu paradoxon dicendu: ce are credintia comunu cu nationalitatea. Aici trebuie sa me rogu de iertare, deca eu ca preotu, dara si ca crestinu dicu, ca credintia crestinesca pune mare valöre pre limba. Catu mai curendu vomu serba Pogorirea Duhului sântu. Si ce serbare e aceea? Nimic'a alta, decatu unu documentu ca limba e unu vehicululu fapticu alu religiunii.

Potu eu sa vorbescu si mai frumosu decatu o dinöra S. Ioann Gura de auru, ba insusi S. Ioann Gura de auru pote vorbi, insa deca va vorbi unu popor, carele nu-lu pricepe, gur'alu de auru remane fara efectu. (Aplause si haritate). Despartirea nostra inse are si alte temeieri ponderöse. Si adca intai: pana acum s'au tinutu toti gr. orientali de un'a ierarhia. Sa privim acum estinderea geografica a acestei ierarhii si vomu vedea ca teritoriulu acest'a se incepea la Carpatii galitiani si se estindea pana inclusive la Dalmatia. Acum mi iau voia a dice: ca situatiunea geografica a acestei unice metropolii documenteaza ca este estrordinari si ca afara de acest'a nu mai existau nici o unca Metropolia care se fia avutu o estindere ca metropolia carlovitiana: dela Carpatii galitiani pana inclusive Dalmatia. A doua: eu tinu despartire, acest'a ierarhia de totu naturala; intielegu despartirea administrativa, pentru ca de o despartire dogmatica aici nu pote fi vorba, repetezu, ca afli despartirea ace-

st'a naturala, pentru ca dela Dunare in josu pana la Dalmatia locuiescu in unu complexu poporulu slaveanu din contra dela Dunare in susu pana in Galitia, Bucovina si la margini in massa poporulu romanu. Eu cugetu, ca deca vomu sa didim o biserica sa nu facemu unu obiectu de arenda din trena, ci sa perseveramu in adeverata convingere crestinesca, ca noi trebuie sa predicamu lumina, cultura si libertate, pentru ca — dupa cum dice Apostolulu Pavelu — Spiritulu sântu e libertatea.

Metropolia romana, asiá dara — dupa cum s'a exprimat si sinodulu din Carlovitiu — deca se infiintea numai pre bise de nationalitate, intru acest'a nimenea nu pote sa veda vre-o scandela seu vre unu periculu; pentru ca noi vedemu, ca in un'a si aceea si patria biserica apusena, ore trei Archiepiscopii, fara ca prin acest'a sa se yateme unitatea seu dogm'a bisericeii apusene ci aceste trei Archiepiscopii se afla in legatura bisericesca intre olalta.

Totu asiá vedemu in biserica reformatu imparitirea in superintendentii. Nu intielegu dara pentru ce sa nu pota existá si la noi doue Metropolii avendu destui credinciosi pentru ca sa pota fi doue Metropolii. Mai e in sa si alta impregiurare, carea e forte momentuosa, adca: ca ore cu putintia e ca deca d. e. in un'a tierra suntu doue Metropolii, se pota fi acelea separate unele de altele si egala indreptatite, in unu statu politicu, seu nu?

Me rogu de iertare, deca voi aduce spre ilustrarea acestei cestiuni unu argumentu ex antiquitatibus ecclesiasticis in vechime insula Cipru s'a adusu la principatulu Antiochiei si Ciprulu a devenitu o provincia a Antiochiei. Insula Cipru inca in vechimea cea mai mare a fostu o Metropolia de sine statatoria, si independente de ori care mitropolia, pentru ca mitropoliile in Biserica nostra de a tota lum'a suntu intru sine independente si egala indreptatite, aici acest'a o prescriu canonele. Deca Mitropolitulu din Antiochia se nevoia de a si subordina siesi mitropolia din insula Cipru aducandu de motivu, ca Cipru precum depinde in cele profane de Antiochia, asiá trebuie sa depinde si in cele spirituale de Antiochia. Tocm'a in acela si tempu se tinu conciliulu ecumenicu alu treilea la anulu 431.

Clerulu din Cipru au recursu la conciliulu acest'a contra Metropolitulu din Antiochia, carele a atacatu existinta Metropoliei loru. Sinodulu au pertratatu acestu recursu, si prin canonulu seu ala 8-lea, deca mi aducu aminte bine, lau decisu intracolo: ca metropolitulu Antiochiei n'are a se amesteca in Mitropolia Ciprului, nici a o apasa, seu a o nimici, si a trece in jurisdictiunea altui Metropolitulu, provocanduse acestu sinodu ecumenicu si la Canonele Sinodeloru de mai nainte, care randuescu, ca metropoliile intru sine suntu independente si egala indreptatite, si ca praes'a acest'a se sustine in intraga nostra biserica — Asiá cunoscu eu lucrulu in privinta autonomiei si egalei indreptatiri a metropoliilor singuratices si trebuie sa marturisescu, ca dela acest'a eu nu me voi abate, pentru ca prin acest'a si comite o ilegalitate contra institutiuniloru cardinale ale bisericeii nostre.

La despartirea acest'a asiá dara nu pote fi vorba de scisiune, de ore ce aici se intielege numai administratiunea, totu asiá de putinu se pote dice, ca intre noi se aru face o scisiune religiuaria. Candu ne sfatuiramu la sinodulu episcopescu din Carlovitiu in an. 1864, asupra acestui obiectu, fui provocatu, sa me dechiaru cum mi intipuescu eu sustinerea unitatitiei religiunii nostre candu Majestatea sea s'aru indura a aplicá concluseru sinodului episcopescu in privinta infiintarii Metropoliei romanesci? La acest'a amu dechiaratu, deca mi mai aducu bine minte, unu sinodu comunu episcopescu reprezentu unitatea religiunii, carea trebuie sa remana intre noi, cu tote ca in privinta afaceriloru administrative ne despartim unii de altii.

Asia s'au decisu si Majestatea Sea pregratosu a aplicatulu ca unu sinodu comunu sa desbata asupra cestiuniloru dogmatices sacramentales spirituales si rituales si asupra cartiloru simbolice.

Standu astfelu lucrulu, credu sa potu pregonu, ca pre demni membri ai casei de susu se au convinsu, ca intaiu infiintarea Metropoliei romane a urmatu pre cale legala; a doua, ca acest'a pentru patria nu e periculoasa si nu are de scopu o scisiune ci o imbunatatare a ordinii bune, ca ceea ce e bunu sa se sustina asiá dupa cum se cuvine, si adca, ca poporulu credinciosu sa aiba mangaiere sufletesca, si sa aiba modru si ingrijore spre acelu scopu, ca sa fia aplecatu a imbratisia treab'a sa scolare, si sa fia gata de a aduce si sacrificii spre acestu scopu; ca poporulu credinciosu sa se convinga, ca catu folosu, se intielege de sine, spiritualu si moralu, are din miscarea libera a ierarhiei sale. Dar si pan acum s'au potutu convinge poporulu nostru despre acestu folosu spiritualu si moralu din partea ierarhiei sale, aici acest'a au ridicatu o tipografia carea a provediutu deja bisericele nostre cu carti bisericesci si numai in Transilvania mai multu de 600 scöle de ale nostre cu cartile de lipsa si tote aceste cu pretiuri estine, cu de cari se potu procura numai in timpurile cele bune; pre candu mai inainte chiaru si cartile bisericesci, pre langa pretiurile cele mai scumpe nu se puteau procura in patria, ci om'nii erau siliti a trece in tiri straine si ale a duce de acolo. Aceste suntu totu lucruri de acele, cari inaintea interesele patriei; ele inse inaintea deodata si interesele morale si religiose ale crestineloru nostri si acest'a pote fi pentru patria numai spre bine si folosu.

Pre basa acestor'a exprimam de non Majestatei Sele pentru preinalta gratia, inaltului ministeriu si ambelor case a Legislativei omagiulu meu si recomandu proiectulu acest'a de lege inaltei DVöstre apretiaři. Aveti bunatate alu primu. (Aplause.)

Despre situatiune.

(Urmare din nr.ii 33 si 34.)

Aflarea Americii nu a fostu numai unu productu alu sciintiei geografice sen para intemplantu de o idea a unui navigatoru. Comerciulu apusenu se misca pana la 1453 pre adriatic'a mediterana si parte trecea preste marea negra. Asediarea turciloru in Constantinopole a ingreunatu forte acestu drumu, si Europ'a era necessitata de a gasi altulu. Cristofu Columbulu a cercatu a ajunge in orientu pre alta cale in interesulu comerciului europenu. Elu a datu de unu continentu nou, pre care lumea, nemuliamitöría, cum e ca cu toti cei ce-i facu bine si nu facu gura mare, lau numitu dupa numelu unui Americo Vespucci, Americo.

Aflarea acest'a a deschisu spaioliloru, portugeziloru, olandeziloru, anglisoru si francesiloru, cu deosebire, pre unu tempu, isvöre noue si mai inainte necunoscute de explotatu. Fructuositate cea varia si bogata cea nespusa de averi pretiose a noului continentu a pututu folosi de asiá incatu sa se asiedie stabilu acolo: elementulu spaniolu si celu englezu. Din aceste doue elemente vedemu ca si desvölitá mai tare puterea elementulu englezu formandu-se in o confederatiune de staturi independente cu regimu coratu democraticu, sub numirea de unione a statelor nordamericane.

Privindu ca aceste cadu cu deosebire in apretiuire la tem'a nostra, preste cele-lalte parti vomu trece de asta data, ne dandu-le o atentiune de rangulu primu.

In inte cu unu seculu statele nordamericane de astadi erau nisce colonii atornatorie de Anglia. Ele trebuia sa se acomodesc la vointia tutorale a patriei mamé, sa platesca contributiuni pre obiectu de importu si esportu sa suferc monopolulu si privilegiele navigatiunii engleze, carea avea drepturi.

deosebite de a descarcă manufacturi și de a exporta produsele de acolo după placul ei. Crescându-se puterile industriale a le colonistilor au risipit aceste caturi și au fondat State Libere precum le au adunat în o federațiune. Tiermii tierilor acestora au devenit liberi. Comerțului întregu alu acestu au adus pre toate poporele în legatură cu acestu statu originalu, piațele lor s'au deschis tuturor negatiorilor. Brațiele de lucru alergară din apusul Europei și populațiunea din preguna cu buna starea materială crește vedindu cu ochii. În afacerile externe americanii inse nu se amesteca.

Acestu tactu sanatosu, din mai multe puncte de vedere, l'au pastratu Statele nordu-americe până în zilele noastre. Astăzi se simte foarte tare, ca cauză însele ocaziunea de a se putea amesteca în afacerile europene. Încă de pre la finitul deceniului trecut și batu capulu după unu punctu însemnatu în apele europene și cu deosebire în marea mediterana. Unu atare punctu aru fi o baza de operațiune în viitoriu contra întregii marine europene.

Acesta sunt factorii de mână dintâiu, cari au votulu cel mai ponderos în sorțea lumii.

Din cătu putemu afla, marin'a Franciei întrece astăzi pre ori-care marina atâtu în privința numărului nărilor cătu și a mării acelor. La aceste se adaugem, ca Franci'a lucră din toate puterile și acum pentru imitari și perfecționarea vaselor și a armelor marinei. Angli'a nu pōte în impregiurări de aceste se ședea cu mâinile în pōla, ci se străduie de mereu, ca să se rămână inapoi'a Franciei, pentru că nu cum-va acest'a să-i ocupe în o buna dimenițiune loculu pre apele rotundului pământului și prin acest'a să-i paralizeze puterea de rangulu primu. Americ'a, carea au esutu din intermitența ei de mai înainte, se cugetă seriosu, că sa nu stea inapoi'a la nici un'a din aceste două puteri maritime. Emulațiunea acestor trei puteri nu cunoște margini.

Greutatea de a predice din prospectulu ce-lu avem până aci, care este situațiunea, vine de a colo, pentru ca firele politice astăzi nu se restringu pre lângă părți localitate, ci este o legatură estinsă pre totu globulu pământului. Părțile cele mici sunt apoi nise factori cari trebuie incisi în combinațiunile cele mari și deca se întempla unde-va pre fati'a pământului ce-va, aceste sunt numai scene merunde cari indeplinesc seu întregesc clădirea cea mare a totalității. Puterile aceste mari vedem că, în legatură cu cele mari conflictu localu, îndată se amesteca și sub cuventulu dreptei cumpene căca conflictu se compuna celu putin cu nevatemarea intereselor lor. Asi'a d. e. am vedutu la conflictulu din Cret'a, o insula a Turciei din marea mediterana, ca nu s'au pututu retine nici un'a a nu se interesă celu putin, de cele ce se întempla acolo.

Deci procesulu, de carele am pomenit încă la începutulu acestor'a, este legatu de interesele acestor puteri, și acele și din indemn mai morali, seu ceea ce se întempla mai desu, din interese materiale seu și mai chiar, din interese politico-comerciale.

Punctele unde au să se puna în lucrare aceste le vedem variindu după impregiurări; căci le găsim în nordulu Europei d. e. la Dani'a; le găsim în orientulu Europei de media-dt și le aflăm în Afric'a cum e canalulu dela Suez etc.; le găsim în fine în Asi'a centrală și în Asi'a orientală.

În momentele de fatia aru fi de interesu a sci, ca unde va fi operațiunea cea mai dintâiu? și naturalmente suntemu foarte aplicati a crede, ca orientulu întregu alu Europei va fi obiectulu care va interesa neapusei puteri.

Aici, atâtea popore mici cu interese deosebite între sine, și de condițiuni varie, se luptă de multu după o stare mai bună. Acest'a stare și trebuie să schimbe multe relațiuni de astăzi și să dea orientulu cu totulu alta fisioniomă decum e aceta de acum. Aici e însă unu pamentu bogatu și roditoriu; aici sunt mări, lângă cari și prin cari viața comercială se pōte dezvoltă în mesura mare.

Puterile cele mari se temu ca cu schimbarea acest'a se schimba și proporțiunea puterica. Punenduse toate poporele în dreptulu lor se punu factori noi, cari la o neegalitate de puteri, potu că între sine să înceapă a rivalisă și a nelinisi lumea neîntreruptu. Ele asi'a ceva aru împedecă, pōte nu a din înbire cătra omenime, ci din înbire cătra interesele lor proprii comerciale și totu deodată în-

temere ca nu cea mai de aproape putere, venindu bine, sa nu puna mână pre aceta parte delocu. Și acestu casu, se întielege, e identicu cu temerea intereselor. De aceea caută și care din trensele a împedecă dezvoltarea procesului și totu odată a respandi prin populațiunile de certa ideile ce li se paru a fi acelor populațiunile seu intereselor proprii a populațiunilor mai corespunditorie. Agentii cutiera pământulu și agita până cându provoca la rescote. Arm'a cea mai eficace spre acestu sfersitu a fostu în trecutu și parte mai e și acum a Rusiei. Acest'a e afinitatea religionară și apelarea la simțimintele religioase a numeroșilor creștini din orientulu Europei. Se întielege de sine ca sunt nenumarate casuri și am vedutu în istoria de atâtea ori, ca ori sunt simpatiele aceste purceditorie din afinitate religionară ori din simțu umanitariu, deca lipsese între puteri conglasuirea intereselor, și respectiv a putere, cărei prin agitațiune i succede a dezvoltă simțimintele deja existându ale unei populațiuni până la fapte, nu are singur a putere a le sprigini, atunci populațiunile se sacrifică „diplomatice” și nu odată vedem versanduse sângele a dieci și sute de mii de omeni, și din cauze că cele aretate întorcenduse poporele iera la necasurile lor de mai înainte.

Din toate câte am vedutu până aci resulta, ca începerea unei acțiuni de o străformare nu atarna numai de la necesitatea străformării, dera și dela combinațiunile puterilor de influență și dela combinațiunea intereselor lor.

Stându astfelu lucrulu, aru fi bine cându populațiunile cele mici săsi alea singure între sine cauzele lor. Sa fia conluse fia care de dorința de a se vedă libere de influență străine și de aș exercită libertatea lor în ori ce privință.

Acest'a aru scurtă forte multu din calea pre carea sa ajunga poporele la tința lor și nu aru trebui sa proceda pre calea ce amara a desmagirilor, pre carea le putu adese pălăni și dera.

Ne marginim la cele de până aci și nu intrăm mai adencu în constelațiunea puterilor mari de astăzi. Din cele urmate în Septemvrembru anul trecut nu scim deca se mai urmeza principiulu statoritu după naționalități seu ba. Cându amu soi carea e cheia majorității diplomatiei de astăzi, atunci ne am putea pronunția mai cu siguranță asupra constelațiunii. Astfelu combinațiunile sunt vane. Din cate se pot vedă, fără de a avé vre o inițiatiune în arcele nepetrunse a a le cabinetelor, puterile cele mari stau încă în independența unele de altele, va se dica, de alianțe sigure seu de obligațiuni reciproce pentru întemplări neprevădute—nu se vedu semn. Aceste se vor vedă atunci cându o cestiune europeană seu și estroeuropenă, inse de interesu comun, va deveni ardiendă.

Diet'a Ungariei.

În ședința dela 11 Mai se cetesce proiectulu de lege pentru afacerile biserice gr. or. a treia ora și se primesc.

La ordinea dlei e desbaterea Generala a drumulu de feru. Ungari'a inferiōra = Fiume, și după unele deslusiri mai neînsemnate proiectulu se primesc și se decide a se luă în ședința viitoria la desbatere.

În ședința dela 12 Mai după cele indatinat prezinta ședințele mai multe petițiuni și adeca din comit. Sepesiu și Gómör construirea unui drumu de feru spre Galiti'a, al'ta pentru desființarea dărilor de venitu și în fine un'a pentru desființarea decime de mustu (vinu).

În comisiunea de 10 s'a alesu cu majoritate relativă G. Ivacicovicu. § 1 din proiectulu comisiunii centrale privit clădirea drumulu între Ungari'a inferiōre și Fiume se primesc cu unele modificatiuni.

În ședința din 13 și 14 Mai se continua și termina desbaterea asupr'a §§-loru drumulu de feru. Vine apoi raportulu comisiunii de petițiune. Cea mai viia desbatere o provōca rugarea Sabiului și universității naționale sasesci în cauz'a demisionării comitelui Conrad Schmidt. Dintre deputatii sasi Bömches, deputatu Brasiovului, desvotăza cu totulu petițiunea din cestiune, aratandu ca la spatele acesteia nu e opiniunea publică a poporulu sasescu, ci numai a unor corporațiuni aristocratice birocratice, cari nu au base pre nici o lege, nici dela Andreiu II, nici dela altu cine-va, și pre baza unei regulative octroiote înainte cu vre-o 60 ani. Corporațiunile aceste sunt cu totulu desfacute de că-

tra poporu și fatia cu camitele, aternatoriă. De aceea ele au și venitu în conflictu adese cu națiunea lor cea de altmintrea democratică. Precum corporațiunile aceste nu potu să manifesteze dorințele și voi'a națională asi'a nu pōte nici universitatea carea se alege prin trensele. Aduce exemple dela 1848, cându națiunea sasescă a fostu pentru uniune; universitatea fără de a ascultă de poporulu din cercuri (scaune) au fostu contra uniunii. În 1863 și 1864 națiunea sasescă e pentru uniune și universitatea face o representațiune cătra Imperatulu contra uniunii. Elu (dep. Bömches) la 1865 votăza în dieta din Clusiu pentru uniune și corpulu reprezentativu i da votu de neîncredere. La vre-o câte-va săptămâni lu alegu cetățienii sasi din Brasiovu, căci românii și-au dat voturile la candidatul lor, cu excepțiunea a 72 de voturi din 2000. Istoresce apoi despre făcerea petițiunii universității și arata și putințarea voturilor carea a partinitu și ilegalitatea ei.

Aproba din tota anim'a procederea regimulu și intru acest'a e spriginitu Bömches de F. a. b. r. c. i. s. deput. Sighisorei și de contele Dominicu Teleki.

Gull apara petițiunea și arata ca dorește reforme și nu e pentru punctele regulative, numai aru doru că sa nu veda ca punctele regulative se înnoiesc.

Conte Bethlen, Berzenczey, Sig. V. Popu, Luth și Trausenfels sunt mulțamiti cu procederea regimulu. Rannich și face distincțiuni între cestiune personală și constituțională și din acestu punctu de vedere, cere sa nu se pertrateze numai per tangentem. Amintesce de impregiurarea ca în Transilvani'a până sustau mesurile de presa de adi nu se pōte audi adevărata opiniune publică.

Desbaterea se incheia cu aceea ca petițiunile aceste cari protesteaza în contra procederei regimulu cu comitele naționali sasescu sa se puna simplu în archivu.

În ședința dela 16 Mai iera vine cauz'a lui Böszörmény pentru publicarea epistolei lui Kossuth și pentru doi articuli despre afacerile dela Felegyháza. Se predă comisiunii de 10 spre darea parerei. După unele interpelațiuni vine la desbatere cestiunea drumulu de feru Hatvan-Miskolcz și Zákany Agram și rociulu despe media nocte.

Ca s'a magnatiloru.

În ședința dela 13 Mai proiectulu notariu casei deputatiloru Petru Mihali proiectulu de lege privitoriu la biseric'a gr. orientală și la decesiunea pentru organizarea cancelariei stenografice. Proiectulu privitoriu la biseric'a orientală se pune la ordinea zilei pre 16 Mai.

În ședința din 16 Mai vinu mai înainte două petițiuni dela comunele Miklovár și Háromszék, atingetore de cestiunea apărării patriei. Căca decide a le predă la comisiunea respectivă și la desbaterea raportulu a le luă în considerațiune. Aceste scaune ceru și deslegarea cestiunii naționalităților. Cele atingetorie de stenografi se primesc după cum se primira în cas'a deputatiloru.

Urméza desbaterea proiectulu de lege privitoriu la biseric'a gr. orient.

Cetindu-se proiectulu de lege, ministrulu de culte bar. Eötös recomanda casei primirea proiectulu. B. Liptay încă recomanda primirea

Masarijevic Metropolitulu serbescu nu are în generalu nimic'a contra proiectulu, arata însă ca aru dori unele schimbări. Asi'a i-ar plăcea sa se folosésca titlatur'a „de legea resaritenă ortodocsa”. Esprima recunoștința regimulu pentru inițiativ'a sea, dera e convinsu ca proiectulu de lege cuprinde în sine în favōrea și interesulu metropoliei și bisericei române mai multu decâtu aru trebui sa cuprinda, contra inarticulării metropoliei române nu vrea sa dica nimic'a, se rezervăza însă contra rumperea acelei'a din metropolia carlovitiană și accentuăza superioritatea metropoliei carlovitane. Se rezervăza contra cuventulu „egalu îndreptat” și propune cuventulu „de sine ștataloria”. Parțea din urma a cuventărei nu a fostu chiară ședințele însă a luat o de unu protestu contra amesteculu legislațiunii la constituirea congresulu serbescu.

Bar. Sigaun'a Metropolitulu (vedi cuventărea).

Zichy cere că administrațiunea autonomă sa se estinda și asupr'a bisericei rom. catolice.

Nakó Episcopulu esprima recunoștința regimulu pentru că așezatulu de desbatere de desbatere, ca și desbatere de desbatere.

mului pentru proiectul și parerea de bine căi vede, ca și biserica română asigurată prin lege. În fine prima speranță că și despartirea se va face în spiritul unei înțelegeri.

Ne mai fiindu alți oratori însemnați se primesc proiectul în general și se trece la desbaterea specială.

La desbaterea specială Episcopul Națio- ardu dori înse dice în locu de „greco-oriental” „oriental ortodox”.

La § 2 dorește contele Antoniu Maylah un adăuș după care articolul 12 dela 1792 să se estindă și asupra Metropolitului român, și să capete scaunul și votul în cas'a mognatilor. Comitele supr. Radvanky dice ca de ôre c'e Metropoli'a româna e mai vechia decâtu cea serbăscă să se dica în lege în locu de „egală îndreptătită” „coordinată”. Propunerea ac'estă din urma o combate min. bar Eotvös. La motiunea lui Radvanszky Metropolitul bar. Siagun'a dechiara ca din partesi e multiamitu și cu testulu, de-si motiunea e mai aprôpe de adevêrulu istoricu. Propunerea contelui Antoniu Majlah se primesc asemenea și ceilalti §§.

După ce constatăza presedintele primirea proiectului dice următoarele:

„Mai amu o modestă observare la cuventarea care a rostit'o Escel. patriarhulu și Archiepiscopulu carlovitanu la proiectulu de lege. D'eca dealtmin-trea am înțelesu bine, cuventarea sea a cuprinsu unu protestu, credindu a se put'e numai intru at'at'a alatură la articolulu de lege înc'atu acel'a nu vine în conflictu cu drepturile biserice. En, și după cum credu, cu mine toti membri înaltei case a magna-tiloru avemu totu respectulu catra simțimintele religiose ale Escelentiei Sele; înse unu protestu contra unui concludu alu casei și contra consecințieloru lui nu se p'ote primi nici de cum”.

După aceste se aduce din cas'a de josu proiectulu de lege pentru drumulu de feru Ungaria inferiôra—Fiume.

Maiialu.

În Duminică trecută amu fostu martori la o festivitate fôrte frumoșă. Școlile capitale și comunale din comunele Saliscea, Tilisc'a, Vale, Sacelu, Sabielu, Cacov'a și Orlatu, au serbatu în aceea di unu maiialu comunu în padurea numita „Barculu roșiu”, la care serbare a asistatu poporul din mentiunatele comune și din altele și la care a alergatu și înțelegut'a de prin pregiuru, în înțelesu mai largu de cum se adună generațiunea cea plapandă carea eră în acea di ans'a principală a festivității. Să ne încercăm în vre-o câte-va trasuri a descrie decursulu. Pre la ôr'a a două-spre-diecea se intrunescu la diferite colțuri ale Barcului roșiu, școlile din câte mai multe comune înc'atu formara două colône cu flamurile lor. La tempulu anumitu ambele se punu în miscare spre a se întâlni la jumetatea barcului și cu densele se miscă și poporul ce asistă. La mijlocu formara două fronturi puse fatia în fatia unulu la cela-laltu; în mijlocu învetiatorii respectivi. Afându-se în posesiunea ac'est'a music'a întonéza imnulu popularu. După ac'est'a p'asira de ambe părțile câte unu copilu de școlă și se salutara reciproc în numele colegilor lor și dedura mân'a de infratire. Terminandu-se salutarea ac'est'a reciproca se cantă tropariulu de inviere „Chsu au inviatu”, de toti scolarii adunati acomp'aniati și de o parte însemnata de poporu. Facendu-se linisce, dlu învetiatoriu dela școl'a capitala din Salisce Alessiu Nemescu rostesc unu cuventu frumosu de binevenire în forma poetica și ritmu poeticu.

După o piesa musicala dlu Protopopu și Inspectoru districtualu Ioann Hanni'a multiamesc în termini aleși corpurilor învetiatoresci pentru ide'a ac'est'a desfătore de spiritele școlarilor lor și îmbucoratore pentru parintii lor și le uréza perseverantia în intențiunile lor cele salutare și întreprinderile lor cele cari conduc generațiunile viitoare câtra calea progresului. Se mai cantă o piesa din partea școlarimei și apoi se impartu toti la petrecerile de recreare.

Tempulu carele eră înainte de amedi po-omorigu era acum, dela începerea festivității favoritoriu. De mai multe părți resună pusecaturii; iera musica trece în cerculu anume pregatitu pentru dantieri și începe a esecută piese de jocu. Mese se întindu, în înțelesulu celu obicinuitu și în înțelesulu celu anticu, adeca pre ierba verde și asi'a o parte se asieza pre la mese, alta tabaresce pre josu și se

ospeteza. Nu multu după ac'est'a dlu dirigente alu școlii capitale din Orlatu, Ioann Papiu, să redica pre o masa și cu voce înaltă, cu o retorică frumoșă desfășura însemnatarea acestei convepieri s'eu-maiialu. Pertratându de ajunsu ac'est'a tema, atinse în unu modu fôrte potrivit și câtu se p'ote de loialu, și despre d'ua de 3/15 Maiu, carea pentru romani a fostu o era nouă. Căci atunci s'a eliberatu ei de catusile feudalismului, provoca vorbitorulu pre ei defatia dela serbatore ca în fat'a unei atari adunări și a momentuosității ei carea pentru școlarii de fatia înca e o era nouă, a strigă sa traiasca concordi'a între fratii de unu sange și armoni'a între natiunile colacuitorie!

Multimea impartita în grupe și potrece care în felulu seu. Privirea eră frumoșă și radicatoria de anima, vedindu at'at'a poporu luându parte cu at'at'a interesu la bucuri'a ac'est'a de care se bucuratu și ei înlocm'a că și fiii lor.

Dlu consiliariu aulicu Iacobu cav. de Bolog'a se adresă în decursulu mesei cu unu toastu câtra corpulu învetiatorilor dela școlile ce erau reprezentate la ac'estă festivitate. Facu o asemenare între ostent'a și bucuri'a grădinarului de florile sele din grădina și punendu-o în paralela cu ac'est'a bucuri'a învetiatorilor, cari nu cresc florile, ci cresc cetățienii ai statului, o afla cu at'at'a mai mare cu câtu și ostent'a e mai împreunata cu grigi pentru că rezultatele cele de at'at'a momentuositate sa fia bune și numeroșe, dupe cum le doreșcu; le postescă că sa i tina Ddieu la multi ani. Au mai urmatu și alte toastu multe, înse mai multu spontanee și în unu modu fara de cea mai mica colóre nici de politica nici altu felu de colóre. Caus'a a pututu fi ca serbarea a fostu a copiiloru de școlă și ceilalti a fostu mai multu ca asistentii ospeti.

Petrecerea varia carea o ofera astfelu de s'arbaria în aerulu și sub cerulu liberu a duratu pâna ser'a. Ospetii mai departati (Sabiiu, Ressenari, Mergurea Rodu etc) se înțeleg de sine ca plecară ceva mai curedu.

Aceste sunt nisce mici fragmente despre cele petrecute în diu'a de duminica trecuta în padurea Berculu roșiu. Amu dori că impresiunile cari a facutu asupra noastră plapand'a tinerime din comunele române ce au participatu la ac'estă festivitate poporulu celu plinu de o bucuria satisfactoria vedjundusi viitorimea, ca începe a desvoltă o viația mai multu promitatoră, sa nu aiba unu rezultatu momentanu, ci acele sa servescă de inaugurarea unei sorti mai bune pe viitoriu pentru acestu poporu, care au luptatu at'at'a seculi cu at'at'a tenacitate spre a se sustine și a nu apune.

Despre organizarea milițieloru ungueresci.

comunica „Szaz” următoarele detaluri:

În miliții numai cetățienii Ungariei voru purta siarge de ofițieri și comandantele supremu a tuturor milițieloru va fi nemijlocitu subordinatu ministeriului unguerescu pentru așerarea țierei, avendu aceasi pozițiune coordinata cu comandantele armatei „comune”. Militiile voru consta deo-camdata din 78 bataliône de infanteria și 26 de companii de cavaleria. Numerulu cadreloru se va înmulți cu timpul, corespondendu cerințieloru actuale. Armata de Honvedii se va chiamă sub arme și se va mobilisa prin o votare regescă provădiuta cu contra signatură ministeriului reg. unguerescu. Militiile fără învoirea dietei nu se voru pot'e duce preste granitiile Ungariei și numai în timpu de bataie, în casuri eștraordinarie, d'eca prin întârziare statulu s'aru periclită, reg le are dreptulu, de a ordona trup'a de honvedii preste granitiile afara subresponsabilitatea ministeriului pentru așerarea țierei.

Aceste aru fi punctele cardinale la caracterisarea așerării țierei intru viitoriu. Se trecem acum de ameruntala în organizatiune. În privinț'a ac'est'a în totu casulu recrutarea trage atentiunea mai întâiu. Precum suntem informati despre ac'est'a, se voru impartii în totu anulu acei juri cetățieni ungueri, cari au ajunsu etatea de 20 ani, prin sôrte în două clase și adeca în recrute pentru armata comună și în recrute pentru miliții.

Numerulu de recrute care cade pre fiacare din amendou clasele se determinéza de câtra dieta țierei, d'eca nu ne înșielăm atunci dela întregu statulu unguerescu se prelindu pentru armata comună 40,000 de recruti. Pentru „armata comună” tempulu de servitiu e de 4 ani, și după care tempulu recrutii se registréza înca pre 6 ani în statulu reservei. Barbatii juni nerecomendati pentru ar-

mata comună se voru atribui toti la miliții, desi o mica parte a acestora se voru țiené că reserva de înlocare în evidinț'a deșosibila.

În miliții potu intră în fine și voluntarii, d'eca ac'est'a se obliga la unu servitiu de doi ani. Oamenii tineri cultivati, cari corespondu unoru condițiuni determinate prin lege, potu la cererea lor sa intre în armata comună și adeca că voluntarii pe unu anu. După implinirea acestui anu potu acesti voluntarii se trece la miliții, unde li se ofera totu prospectulu pentru siarge de ofițieri. Ostasii miliții voru put'e trăi în timpuri de pace, cea mai mare parte în cerculu familiei lor, pentru ca la fiacare batalionu și să la fiacare 4 companii de cavalerie în timpuri de pace, cându regimulu unguerescu o doreșcu totu deuna alternativu numai un'a compania isi va manține ostesimea s'a, precându cele alalte trupe se voru țiené numai la locuri de frunte de statulu majoru în evidinț'a — pentru aceea la fiacare batalionu va fi 1 comandantu de batalionu, 1 ofițieru manipulantu, 1 subofițieru, 8 ostasii de miliții și doi servitori de ofițieru în servitiu. — Tier'a întregă se impartu în mai multe cercuri de miliții, cari ierasi se impartu în mai multe cercuri pentru întregirea armatei și ac'est'a se subimpartu ierasi în cercuri de batalionu și compania. La colocarea cea d'antăia a miliției barbatii miliției înainte de tôte se voru chiamă la 4 septemăni după secerisulu la companii spre a învetiă mustr'a.

Eșercitiile de batalionu sunt proiectate pre anulu ac'est'a pre 2 septemăni, și din cându în cându se voru țiené eșercitiarii și cu corpuri de trupe mai mari.

Se înțeleg de sine ca acei barbatii din miliții, cari se voru deprinde în estu anu în art'a militară, în anulu viitoriu nu voru mai petrece mai multu at'at'a timpu la companiile respective, și că mai încolo se voru chiamă numai pe o di după secerisulu și adeca atunci cându se va țiené o revista de miliții. Corpulu ofițierescu a miliții va ave aceleasi distincțiuni ca și acela alu armatei comune. Ofițierulu de miliții este egal cu ofițierulu din armata comună și numai la unu asemenea rang de servitiu are ofițierulu din armata comună precelinț'a. În privinț'a relațiilor va fi pentru miliții și pentru armata comună unulu și același regulamentu. Pentru siargele de ofițieri în miliții, Maiestatea Sea va denumi la propunerea ministeriului unguerescu pentru așerarea țierei parte individi din statulu cetățienescu (arici se numera ofițieri de honvedii) parte ofițieri pensionati seu cu caracteru cuitati seu subofițieri meritali seu în fine din fosti voluntarii pre unu anu.

La miliții limb'a comandei înca nu s'au determinatu, însa după cum crede „Szaz” ac'est'a va fi afara de Croati'a numai limb'a cea unguerescă.

Mercuru a 3 Maiu. Astadi trecu dlu Comite locutițoriu prin opidulu ac'est'a. Întempinarea se facu de unu banderiu de calareti: Căletori'a ac'est'a are de scopu visitatiunea ofițieloru administratiive și judecatoriesci. Momentele cele principale ale petrecerei d'ui comite provisoriu în opidulu nostru sunt manifestatiunile ce s'au facutu at'atu cu ocașiunea întempinării câtu și la prândinlu ce s'a datu în onôrea densului. Dlu comite ne spune ca legile din 1848 sunt bazea orientatore în împregiurările de fatia și încetarea stărilor privilegiate. Din câta i va stă în putere va conlueră spre ac'est'a și totu odată spre mulcomirea și împacarea celor nelinisciti. — Preotulu nostru din Ludosiulu-mare Georgiu Reu înca bineventă pre dlu comite prov. cam cu următoarele: Istoria ne este cea mai evidentă dovéda despre supunerea și credinț'a noastră câtra pré bunulu Monarcu, câtra cas'a domnițore și câtra toti Mai marii nostri.

Trecutul însa nu au lasatu în memori'a noastră decât nisce suvenirii triste pentru ca noi fiii natiunei române eram eschisi dela totu felulu de serbatore de caracterulu celei de astadi. Noi nu poteam că împreună cu fratii colocuitorii a ne descoperi necasurile câtra mai marii nostri, însa ceea ne servescă nône spre bucuria e ca au sositu tempulu 1848 carele a facutu cale unu viitoriu mai usioru, ca sa ne deschida calea, ca astadi și noi împreună cu natiunea sorora sa luăm parte la serbatore în carea se saluta unu Mai mare că Ilustritatea Vôstra și se bineventéza. — Cam aceste și altele despre gréa misiune roști parintele susu pomenitu, la care Ilustr. Sea respunse în limb'a română, ca se va silf din pateri a conlueră înc'atu se fia îndestulata și natiunea română pâna aci neîndreptătită egală cu cele-lalte natiuni.

Principatele române unite.

Carol I. etc. Vedeându demisiunea ce ne-a infatisiat d. Ștefanu Golescu, din postul de presedinte alu consiliului ministrilor, și ministru de externe;

Amu decretatu și decretămu ce urmăza:

Art. I. Demisiunea dlui Ștefanu Golescu este primita.

Art. II. D. Generalu N. Golescu, vice-presedinte alu adunării deputatilor, este numitu presedinte alu consiliului de ministri și ministru de interne.

Art. III. Ministrulu nostru presedinte este insarcinatu cu aducerea la indeplinire a acestui decretu etc.

Sub insemnatulu i-si face o datoria de a supune la cunoscintia Mariei Vostre aceste laudabile lucrări și fapte ale societății pentru invetiatură a poporului român, și ve rōga, că aprobându, se binevoiti a subscrie alaturatulu decretu de multiamire pentru această laudabile societate.

Suntu cu celu mai profunda respectu.

Pré Inaltitate Dōmne. De doi ani, din initiativa privata, s'a infintiatu cu resiedintia centrala in capitala, o societate pentru invetiatura poporului român.

Acést'a societate, in scurtulu timpu de cându exista, a datu probe repetite despre importantia lucrărilor ei, relativmente la instructiunea poporului. Cu propriile ei mijloce, ea a reesitu gratia zelului membrilor ei, se deschida mai multe școli gratuite pentru adulti in Iasi, Bucuresci, Galati, etc., se imparta ajutōre considerabile de carti pe la școlarii seraci, se editeze carti didactice pentru școlile române din provinciile supuse la sceptrulu strainu și se le imparta pe acolo fără plata. In cele dupa urma, sectiunea de Prahova a acestei societăți, convinsa ca toti cei ce urmarescu mersulu invetiamentu va fi in suferintia pe câtu timpu nu se voru forma invetiatori indiestrati cu cunoscintile necesarii, s'a grabitu d'a veni in modulu celu mai eficace in ajutoriulu culturii satēnului prin organizarea și deschiderea in Ploesci, cu spesele săle, a unei școli normale pentru pregătirea de invetiatori setesci.

Varietăți.

* Caletoria Archiducelui Albrecht in 13 Maiu a sositu in Costanica in 14 Maiu in Agram. Primirea Archiducelui fu foarte serbatorēscă. Dupa revist'a companiei de onōre postata la cartirulu Inaltimei Sele s'au prezentatu deregatoriile civile și militare, corpulu oficerilor și demnitarii bisericesci. — L. d. MC Weyman n ce se află in suit'a Archiducelui și a frântu piciorēle, in urm'a unei resturnaturi de carotia. Unu picioru a trebuitu amputatu numai decātu; alu doilea fu legatu. Intempierea acést'a (din 1/13 Maiu) se dice ca a avutu o influentia foarte deprimetōria asupr'a Archiducelui. — Generalulu bolnavu se impartăsi in 14 Maiu cu sta cuminectura.

* Cetimu ca intre Orescie și Sabiu se voru concentră doue brigade pentru exercitii de campu, iera mai tardiu apoi se voru deslōcā trupele aceste in locurile cari li se voru destnā de garnisona, in urmā schimbariloru co au a se face in asta privintia.

* Șcirea despre caletoria lui Napoleonu la Berlinu in decursulu verei acestē'a se demintiesce oficiosu.

* In Prag'a o concursulu de straini mare, casele suntu decorate cu stēguri slavice și ale țierei.

* † Constantinu Popoviciu invetiatoriu in Sdiōr'a in numele seu și a ficei - ele Veturi'a, — Ioann, Vasiliu și Ștefanu Ianculescu, — cu animile durerōse incunoscintēza despre trist'a eventualitate pre tōte nēmūriile și pre toti amicii cum a: **Sidoniu Popoviciu** nascuta Ianculescu, consort'a, respectivē mam'a și sor'a loru dupa unu morbu mai indelungatu a repausatu in etate de 19 ani in 11 Maiu (29 Apr.) a. c. la un'a ōra depa mediulu noptiei.

Inmormentarea se va tinē dupa ritulu gr. or. in 12 Maiu (30 Apr.) a. c. dupa amedi la 3 ōre.

Fia-i țierān'a usiōra și memori'a in eternu nenitata Lugosiu in 11 Maiu (29 Apr.)

* Il str. dlu Comite provisoriu alu natiōnei sasesci s'a reintorsu din calatori'a sea de visitatiune.

* Partid'a lui Deák staruiesce pre lānga indreptarea formală a tratatulu de pace cu Prusia unde de Ungari'a nu se face pomenire. Ministrulu de comeriu a si incunoscintiatu despre acést'a pre cancelariulu de Beust.

* Cinci firme dintre cele mai insemnate din Londonu, au predatu contelui Apponyi, ambasadorelui austriacu o petitiune contra contributiunei impuse asupr'a posesoriloru de cuponi din țiere straine. La acést'a observa „Times“: ca bursa din London și alte burse de pre continentu nu voru subscrie impromuturi nōue austriace la casu cându cererea firmelor amintite nu s'aru luā nici in o consideratiune.

* Eventualitate de resbelu. Dupa unu telegramu privatu din Parisu se dice ca generalulu Faily, adjutantulu imperatului, in castrele dela Chalons s'a adresatu catra corpulu oficeriloru, cu o cuventare, din care se pote deduce eventualitatea unui resbelu.

* Despre dislocatiunea regimentelor aflāmu de o camdatură ca dupa o decisiune pré in. din 5 Maiu regimentulu de inf. nr. 63 Wilhelm III regele Olandei (cerculu de intregire Bistrița) se va dislocā dela Linz la M. Osiorheiu, iera regim. de inf. Marele duc de Baden (cerculu de intregire Alb'ul'ia) se va dislocā din Vien'a la Comorn. Alte regimente voru trece dincolo de Laut'a in loculu cestorū ce vinu dincōce, alte se voru apropiā de margini. Dislocatiunile se voru intemplā in Iulu și Augustu dupa radicarea castreloru dela Bruck.

* Principele de corona din Dani'a se casatorese cu o princesa din Svedia.

* Guardia cetatienescă din Bacau este disolvata.

* Dela Orestia se suna ca nemultiam rea intre lucratori la drumulu de feru (mai cu sēma italiani) a crescutu intru atātă încātu a venit lu-rulu până la revolta. Dureru a trebuitu sa pasiēscă la mijlocu și ajutoriulu militarulu. Cercetāri stricte se voru face ca sa se afle radeciun'a reului. Vedemu ca si o parte din diaristic'a nu se pōte opri de unele presupuneri că nu cumvā intrepindatori iasii sa fia de vina la aceste. Nu preocupamu nici decum lucrulu pana candu nu se va lamuri pre cale oficiale.

* Esundare mare de apa a fostu la Pozega (Croatia). Pagub'a se urca la 200,000 fl.

* Serbia. Aci a notificatu Russi'a in modu oficialu, ca renuntia la tōte drepturile ei ce i le asigura tratat'le și lasa pre toti supusii ei aflatori acolo ca de aci incolo sa se supuna jurisdicțiunei consularie.

* Se dice ca D. M. Cogălniceanu fusese insarcinatu de guvernulu român a confera cu contele Bismark in Berlinu asupr'a celoru de pe urma evenimentele din Romani'a.

* (Agitatiunea in Lucsemburg pentru anecșarea țierei). Spre scopulu acest'a s'a fondatu ōra „Avenir“, platita și inspirata dea dreptulu de cabinetulu din Parisu.

* Galati, 21 April. (Vaporulu prusianu de resbelu) „Blitz“ au sositu eri ace. Acést'a este celu antein vaporu prusianu de resbelu care a luatū statiune in portulu nostru.

* „Infricos'atele stricaciuni ale beuterei de vinarsu-rachiu.“ A dōu'a editiune din invetiatura mantuitōre culesc și reproduse in romanesce de Ioann Petricu, parochu și Protopopu de legea resaritenă, și Gavriil Muntēnu, profesoru și directoru alu gimnasiului romanescu din Brasiovu, a esitu in septemān'a acést'a de sub tipariu — I-a editiune es'ta la a. 1854 s'a petrecutu de multu. Astadi se simte din nou lips'a acelei carticele, care ori-unde a petrunsu mai alesu la glōte, a folosita in modulu celu mai salutaru. — Pretiulu numai 10 xr. v. a. și se pōte trage deadreptulu dela tipografii Rōmner și Kammer in Brasiovu.

* (Serbia. Misiunea Ministrulu Ristich. Conventiuni Postale.) Unu coresp. din Belgradu scrie relativu la misiunea lui Ristich, fostulu ministru presedinte alu Serbiei, ca misiun-

nea lui estraordinara, afara de Paris și Petersburg și la alte curti ale Europei. Se dice ca Ristich aru ave misiunea de a trata cu curtile mentionate despre desfiintarea Capitulatiuniloru Serbiei.—Austria a si consimțitu in principiu desfiintarea loru și guvernulu serbescu, cu privirea la o conventiune noua, ce va fi a se incheia cu Austria și a inceputu tractariile sele cu agintele austriacu.—Post'a austriaca se va desfiintia in luna lui Maiu. Serbia va intra cu strainatatea in comunicatiune postale directe, pe basa unei conventiuni postale, ce se va incheia cu imperiulu austriacu, in tempulu celu mai de aprōpe.

* Focu mare a fostu la Lortiu in cerculu Cimbrudului din comit. Albei inferioare, unde a arsu 14 case cas'a parochiala și școl'a Pagub'a se su-e la 22000.

* Londra 24 April. (Insurectiune din Cret'a.) Stanley a declarat ca adevarat'a tinta a insurectiunei cretenze e de a deslipi insula de Turci'a. Intentionele englese suntu in destul' cunoscutu asupr'a acestorū cestiuni, și reusita insurectiunei in Cret'a aru provocā revolte in mai multe locuri in Turci'a. Consiliile Englitere până acum au in destul' rezultat, și proiectulu pentru o impaciere dreapta este deja facutu.

* Linz, 5 Maiu. (Nenorocire mare.) Unu silepu, mergendu din casu a unei stricaciuni catra podulu celu mare, s'a derimtu și tōte persōnele impreuna cu lucruri s'au cufurdatu in apa. Asemenea tōte persōnele, care s'au aflatu pre podu, au picatu in apa. Numerulu inecatiloru nu se șcie inca, insa se crede ca suntu preste 30.

* Cardinalulu Andrea, carele a trāitu multu tempu in disarmonia cu curtea papala pentru ideile selo liberale, a muritu cu prip'a.

* Revolutiunea in Spania. De aci cetiau iarasi ca iritatiunea in populatiune e asiā de mare încātu nu se șcie tempulu cându va erumpe o revolutiune.

* Esundări. Bacșka a suferitu forte tare satulu Eugensalva de esundarea apelor. Locuitorii au fugitu cu averea și vitele loru la Esecu și au aflatu scutiuntia in casematele de acolo.

* (Unu milionaru.) In Florentia a fostu unu cavaleru celu mai mare erou alu salōnelorū, preste tōta ierū'a trecuta. In lun'a lui Octobru a sositu in orasiulu acest'a unu barbatu cam de 33 ani cu nisee cai foarte frumosi și o multimo de servitori. In otelulu celu mai nobilū din Florentia a arendatu 8 odāi, și a dusu o viētia foarte splēnda intratāt'a, încātu preste puținu tempu se respandī fama ca domnulu Belot'a e unu milionariu. Elu facu cunoscintia cu cei mai nobili ai orasiului, și a petrecutu in cercurile cele mai splēnde din Florentia, jōca o rolu foarte minunatu, și cine venea cu densulu in atngere, trebuia sa cugete, că are aface cu unu milionariu. Dar in lun'a trecuta elu disparu din Florentia fără de veste, lasandu dupa sine o conta mare și neplatita, precum și caii dimpreuna cu toti servitorii. Amicii lui cei multi, i-si perdura paciētia a-lu mai acceptā și incepura a se plānge unulu altui'a, ca Belot'a a cerutu atāt'a și atāt'a dela densu imprumutu și acum a fugitu. Belot'a — carele fugi ca milionariu a mai lasatu și o multime de epistole amorōse prin cari a amagitu multe frumōse din sinulu Florentiei. — Cont'a nesolvita și sumele imprumutate se urcă la 5000 de galbeni. „F. soc. d. Buc.“

* Lacrările de pamentu la drumulu de feru din valea Nadesului se fia sub apa. Caus'a e ploile cele multe ce se versara in estu anu in pārt'le acele.

30—1 **Concursu.**

Pentru vacan'ta statiune invetiatorēscă din comun'a Pestes in Protopopatu Pestesului se deschide concursu până de astadi in 4 septemāni.

Salariulu invetiatorescu e 60 fl. v. a. pre anu — 24 chibele de bucate — 2 vici de pasula — și lemne de focu, de acest'a și stolele cantorale.

Cei ce aru dori a avē statiunea acest'a, până la terminulu din susu, va sa-si faca recoursele sele gatite cum se cade și adresate Ven. Consistoriu Aradanu, apoi sa le tramita subscriului.

Oradea-mare 1 Maiu 1868.

Ioann Fassie

Protop. Pestesului și insp. distr. de școle.